

КАРАКТЕРИСТИКЕ ФИСКАЛНОГ СИСТЕМА
РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ

Снежана Љ. Крстић и Немања В. Смајовић
Универзитет одбране у Београду, Војна академија

Стефан В. Коцић
Београдска пословна школа

У свим савременим државама, као најзначајнији облик јавних прихода јављају се порези, који представљају давање у новцу, које држава убира од појединца и правних лица на основу свог финансијског суверенитета ради покривања јавних потреба, односно јавних расхода и то без било какве противнакнаде. Основна сврха опорезивања је финансирање прописаних надлежности државе и њених јединица.

Савремени порески системи држава међусобно се разликују, при чему су те разлике, пре свега, условљене политичким и привредним уређењем. Место и улога појединих пореских облика различита је у индустријским земљама, у односу на земље у транзицији. Имајући то у виду, у раду ће бити представљен порески систем Француске, као чланице Европске уније са највишим нивоом јавне потрошње у западној Европи.

Кључне речи: *Република Француска, порез, фискални систем*

Увод

Познато је да порези представљају најзначајнији облик јавних прихода у савременим државама. Порезима и другим јавним приходима држава обезбеђује средства за финансирање јавних потреба, а учешће јавних прихода у друштвеном производу економски развијених земаља креће се између једне трећине и једне половине, па зато не чуди чињеница да се изучавању пореза у правним и економским наукама придаје велики значај.

Привреда Републике Француске је по величини друга у еврозони и спада у земље са највишим нивоом јавне потрошње у западној Европи. Француска је једна од земаља са релативно највећим укупним пореским оптерећењем, а позната је и као прва земља која је увела порез на додату вредност. Последњих година, променом власти у Француској дошло је до реформе пореског система чије се импликације данас јасно уочавају.

Карактеристике привреде Републике Француске

Француска има једну од најразвијенијих привреда на свету, чланица је групе Г8, која окупља водеће привреде света. По висини бруто друштвеног производа, према евиденцији Светске банке за 2012. годину, Француска заузима пето место у свету, а друга је међу земљама Европске уније. [1] Према подацима Светске трговинске организације, Француска је 2012. године била шести извозник и пети увозник робе у свету.

Француска има мешовиту привреду коју карактерише веома развијен приватни сектор, јака јавна предузећа, као и уплитање државе. Држава има велики утицај у најважнијим инфраструктурним предузећима, као и већинско власништво над железницама, електропривредом, највећим авио-превозничким и телекомуникационим предузећима.

Финансијске услуге, банкарство и сектор осигурања важни су делови француске привреде. Париска берза (фр. *La Bourse de Paris*) веома је стара установа, коју је још 1724. основао Луј XV. Године 2000. париска, амстердамска и бриселска берза су се удружиле и основале Јуронекст. Јуронекст се 2007. године спојио са Њујоршком берзом ради стварања највеће светске берзе Ен-Вај-Ес-И Јуронекст (енгл. *NYSE Euronext*). Јуронекст Париз, француски огранак Ен-Вај-Ес-И Јуронекст групе, по обиму трговања представља другу берзу у Европи, после лондонске. [2]

Француска предузећа имају водеће позиције у областима осигурања и банкарства: „Акса” је једна од највећих осигуравајућа кућа на свету, док су „БНП Париба” и „Креди агрикол” у фебруару 2014. године, по висини улога, биле трећа, односно четврта банка на свету. [3]

Табела 1 – Карактеристике привреде Француске

Рб.	Економски показатељи Француске	
1	Становништво (2011)	65.350.000
2	Стопа незапослености (2011)	9.8%
3	Минимална месечна зарада (2012)	1.096.94 евра нето (140 сати)
4	Просечна нето зарада (2012)	1.605 евра
5	БДП у млрд америчких долара (2011)	2.800
6	Ранг француске	5. место у свету
7	Стопа раста БДП (2011)	+1.7%
8	Раст индустријске производње (2011)	+3.8%
9	Раст цене на мало (2011)	+2.3%
10	Потрошња домаћинства (2011)	+0.3%
11	Увоз (2011)	498,39 млрд евра (+11,76% у односу на 2010. г)
12	Извоз (2011)	428,80 млрд евра (+8,6% у односу на 2010. г)
13	Спољнотрговински дефицит (2011)	69.6 млрд евра
14	Стопа покривености увоза извозом (2011)	86%
15	Стране директне инвестиције у Француској (2010)	51 млрд евра
16	Јавни дуг у млрд евра (2010)	1.591 млрд евра
17	Јавни дуг у процентима БДП (2010)	82.9%
18	Дефицит државног буџета (2011)	103.1 млрд евра
19	Дефицит у процентима БДП (2011)	5.2%

Француска је током своје историје била велики произвођач пољопривредних производа. Велики предели плодне земље, примена савремене технологије и субвенције Европске уније допринели су да постане водећи произвођач и извозник пољопривредних производа у Европи (што чини 20% пољопривредне производње у ЕУ) и трећи извозник пољопривредних производа у свету. [4]

Што се тиче рударства, енергетике и индустрије, Француска лежи на великим рудним богатствима, од којих се посебно истичу налазишта угља, гвоздене руде, боксита, цинка, камене соли, нафте и природног гаса. Индустрија је најразвијенија у париском басену, поготово црна и обојена металургија, текстилна, прехранбена, аутомобилска, авионска, индустрија гума и машинска индустрија. Такође, истичу се и хемијска и електронска индустрија.

Француска је европски рекордер у производњи и дистрибуцији електричне енергије из нуклеарних електрана. Око 78% потреба државе за енергијом задовољава 59 нуклеарних електрана, по чему је друга у свету, иза САД. Са друге стране, француска троши само 40% енергије произведене у нуклеарним електранама, а остатак извози, зарађујући годишње милијарде долара, по чему је светски рекордер. [5]

Француска је једна од највећих и најзначајнијих земаља у Европи. Излази на неколико мора и протеже се кроз низ веома важних области (Атлантук, Ламанш, Средоземље, област Алпа, долине Рајне и Роне), па је многи сматрају кључном земљом западне Европе.

Република Француска и Европска унија – настанак и развој

Када се говори о почетку идеје о стварању европског јединства, треба поменути најраспрострањенију дефиницију Европе, најпре у геополитичком смислу, коју су, након завршетка Другог светског рата и коначне победе над фашизмом, бивши француски председник Шарл де Гол, његов немачки колега Конрад Аденауер и тадашњи британски премијер Винстон Черчил с поносом узвикивали, говоривши о „Европи од Урала до Атлантика”[6]. Идеја је била стварање заједнице западноевропских држава како би се заувек избегло враћање стравичне ратне прошлости, која се између Француске и Немачке претходних деценија понављала више пута. По замисли Жана Монеа, француског стратега и стручњака за развој, једини ефикасан начин спречавања тих сукоба јесте успостављање контроле над Рурском области, средиштем немачке тешке и војне индустрије, па је тако настао предлог о стављању француске и немачке производње угља и челика под заједничку управу, тзв. Високу комисију. Касније, кроз више различитих уговора (Париски уговор, Римски уговор итд.), стварана је Европска заједница, која се са подручја челика и угља ширила и на друга подручја, у виду царинске уније и стварања заједничког тржишта. Приступањем нових чланица, које су се кроз неколико таласа проширења прикључивале иницијалном блоку (Француска, Немачка, Белгија, Холандија, Луксембург и Италија), заједница је све више расла.

За Европску унију, од Мастрихтског уговора о Унији из 1993. године, може се рећи да постаје све више јединствена наднационална економска, политичка, царинска, монетарна, али и одбрамбено-сигурносна интеграција држава које географски припадају европ-

ском простору. Поред укидања царина и стварања јединственог тржишта, почетком 1999. године, креирана је нова валута – евро, као врхунац прогреса економске и монетарне уније Европе. Евро је заменио валуте 11 европских земаља, међу којима се налази и Република Француска. Иако су националне валуте тих земаља наставиле да егзистирају све до 2002. године, оне су биле подјединице евра. Сврха увођења јединствене валуте јесте повећање финансијског потенцијала фонда, као и смањење курсног ризика.

Данашњу Европску унију Французи могу сматрати исходиштем своје почетне спољнополитичке иницијативе након Другог светског рата, која је временом постала централни пројекат њихове политике према Европи, тј. политике која је у циклусима имала и примарно лидерске амбиције у односу на остале државе чланице.

Данас је Европска унија најмоћнија регионална организација у свету. Може се рећи да представља и федерацију и конфедерацију, у зависности од тога у којим областима су јој државе чланице препустиле свој суверенитет. С друге стране, одређен број чланица руководи самостално својим политикама од националног интереса, као што су инострани послови, одбрана или валута. Надлежности у Европској унији могу се поделити на три основне групе [7]:

Искључива надлежност ЕУ	Подељена надлежност (ЕУ и земље чланице)	Подупирућа надлежност ЕУ
Само Унија може доносити законе и законске одредбе. Земље чланице могу саме деловати уколико их Унија овласти или ако спроводе законске акте Уније.	И Унија и земље чланице могу доносити законе. Земље чланице надлежне су само ако Унија не спроводи своју надлежност.	Унија је надлежна да спроводи мере подршке, координације или допуњавања мера земаља чланица, али тако да њена надлежност не замени надлежност земаља чланица у овој области.
ПРИМЕРИ:	ПРИМЕРИ:	ПРИМЕРИ:
Царинска унија. Дефинисање правила тржишног надметања које је потребно за функционисање домаћег тржишта. Монетарна политика – за оне земље које су прихватиле евро. Очување биолошког поморског блага. Заједничка трговинска политика.	Домаће тржиште. Социјална политика. Пољопривреда и рибарство. Екологија. Заштита потрошача. Енергија. Право, безбедност и људске слободе.	Заштита и побољшање људског здравља. Индустрија. Култура. Туризам. Образовање и спорт. Заштита од катастрофа и елементарних непогода. Сарадња јавних управа.

Уколико бисмо се дотакли социјалне и фискалне политике, Француска последњих година спроводи озбиљне реформе по тим питањима. Једна од првих мера коју је Влада усвојила јесте пореско растеређење привредника у висини од 20 милијарди евра у наредне три године, што би требало да смањи трошкове рада за 6%. Од 2012. године општа стопа ПДВ-а повећала се са 19,6% на 20%. Повећање пореза у Француској достиже вредност од 7,2 милијарди евра, а повећање је углавном циљано према најбогатијим домаћинствима и највећим корпорацијама. Приходе од

повећаних пореза банкама и великим корпорацијама требало би користити ради смањења дефицита буџета. То су само неке од мера које је донела политичка промена и долазак социјалиста на власт у Француској.

Табела 2 – Фискално оптерећење у земљама ОЕЦД и у Републици Француској [8]

Држава/година	1965.	1975.	1985.	1995.	2000.	2007.	2008.	2009.	2012.
Australia	20.5	25.02	27.6	28.0	30.3	29.5	27.1	n.a.	
Austria	33.9	36.6	40.8	41.4	43.2	42.1	42.7	42.8	43.2
Belgium	31.1	39.5	44.3	43.5	44.7	43.8	44.2	43.2	45.3
Canada	25.7	32	32.5	35.6	35.6	33	32.3	31.1	30.7
Chile				19	19.4	24	22.5	18.24	20.8
Czech Republic				37.6	35.3	37.3	36	34.8	35.5
Denmark	30	38.4	46.1	48.8	49.4	49	48.2	48.2	48.0
Finland	30.4	36.6	39.8	45.7	47.2	43	43.1	43.1	44.1
France	34.1	35.4	42.8	42.9	44.4	43.5	43.2	41.9	45.3
Germany	31.6	34.3	36.1	37.2	37.2	36	37	37	37.6
Greece	17.8	19.4	25.5	28.9	34	32.3	32.6	29.4	33.8
Hungary				41.3	38.5	39.7	40.2	39.1	38.9
Iceland	26.2	30	28.2	31.2	37.2	40.6	36.8	34.1	37.2
Ireland	24.9	28.8	34.7	32.5	31.3	30.9	28.8	27.8	28.3
Israel				37	36.8	36.3	33.8	31.4	31.6
Italy	25.5	25.4	33.6	40.1	42.2	43.4	43.3	43.5	44.4
Japan	18.2	20.8	27.1	26.8	27	28.3	28.1	n.a.	
Korea		14.9	16.1	20	22.6	26.5	26.5	25.6	26.8
Luxembourg	27.7	32.8	39.4	37.1	39.1	35.7	35.3	37.5	37.8
Mexico			15.5	15.2	16.9	17.9	21	17.55	
Netherlands	32.8	40.7	42.4	41.5	39.6	38.7	39.1	n.a.	
New Zealand	24.1	28.7	31.3	36.2	33.2	35.1	33.7	31	32.9
Norway	29.6	39.2	42.6	40.9	42.6	43.8	42.6	41	42.2
Poland				36.2	32.8	34.8	34.3	n.a.	
Portugal	15.9	19.1	24.5	30.9	32.8	35.2	35.2	n.a.	35.2
Slovak Republic					34.1	29.4	29.3	29.3	28.5
Slovenia				39.2	37.5	37.8	37.2	37.9	37.4
Spain	14.7	18.4	27.6	32.1	34.2	37.3	33.3	30.7	32.9
Sweden	33.4	41.3	47.4	47.5	51.4	47.4	46.3	46.4	44.3
Switzerland	17.5	23.9	25.5	27.7	30	28.9	29.1	30.3	28.2
Turkey	10.6	11.9	11.5	16.8	24.2	24.1	24.2	24.6	27.7
United Kingdom	30.4	34.9	37	34	36.4	36.2	35.7	34.3	35.2
United States	24.7	25.6	25.6	27.8	29.5	27.9	26.1	24	24.3
OECD Total	25.5	29.4	32.5	34.4	35.5	35.4	34.8	n.a.	

Табела 3 – Учешће појединих пореза у друштвеном бруто производу земаља чланица ОЕЦД у 2008. години (БДП је 100%) [9]

Држава/порез	Порез на доходак физичких лица (1100)	Порез на добит предузећа (1200)	Порези на имовину (4000)
Australia	10.2	5.9	2.2
Austria	9.9	2.5	0.5
Belgium	13.5	3.3	2.2
Canada	12	3.3	3.4
Chile			1.2
Czech Republic	3.7	4.2	0.4
Denmark	25.2	3.4	2
Finland	13.3	3.5	1.1
France	7.5	2.9	3.4
Germany	9.6	1.9	0.9
Greece	4.8	2.5	1.5
Hungary	7.8	2.6	0.9
Iceland	13.2	1.9	2.2
Ireland	8	2.8	1.8
Israel	7.3	3.5	3.2
Italy	11.6	3.7	1.9
Japan	5.6	3.9	2.7
Korea	4	4.2	3.2
Luxembourg	7.7	5.1	2.6
Mexico			0.3
Netherlands	7.5	3.2	1.6
New Zealand	13.7	4.4	1.9
Norway	9.1	2.5	1.2
Poland	5.4	2.7	1.2
Portugal	5.6	3.6	1.3
Slovak Republic	2.8	3.1	0.4
Slovenia	5.9	2.5	0.6
Spain	7.1	2.8	2.3
Sweden	13.8	3	1.1
Switzerland	9.1	3.3	2.2
Turkey	4	1.8	0.9
United Kingdom	10.7	3.6	4.2
United States	9.9	1.8	3.2
OECD Total	9	3.5	1.8

Порески систем у Републици Француској

„Пореским системом назива се скуп пореза, такса, доприноса, накнада и других јавних прихода (дажбина) уведених у једној земљи и повезаних у целину, којима се могу остварити не само циљеви пореске политике.” [10] Порески систем може се дефинисати и као скуп свих пореских облика повезаних у јединствену и конзистентну целину. Док у теорији постоји идеални порески систем, који би чинили порези повезани одређеном заједничком сврхом, тј. оним што се порезима жели постићи, у пракси срећемо пореске облике који су у различитом времену и са различитим мерама увршћени у систем прихода одређене земље.

Порески систем, осим стандардних пореза који се срећу у пореској структури највећих броја земаља: порез на доходак, порез на добит, порез на промет, порез на имовину итд., сачињавају и неки други облици јавних прихода фискалног типа, чија је издашност по правилу мала, а којима се остварују неки други екстрафискални циљеви опорезивања: економски, социјални, демографски, политички, психолошки и слично.

Порез на доходак физичких лица

Свако физичко лице, без обзира на то да ли је грађанин Француске или не, подлеже систему опорезивања, наравно уколико испуњава одређене критеријуме. То су:

1. Лични критеријум (лице чије је стално место боравка на територији Француске сматраће се француским обвезником. Домом се сматра место где живи обвезникова жена и породица, иако он живи и ради у иностранству. Међутим, пореским обвезником може се сматрати и лице које дуже време борави у Француској, обично пола године, без обзира на то што његова породица живи ван граница територије Француске).

2. Професионални критеријум (лице које обавља било какав посао у Француској – продаја, професионално ангажовање и слично такође се сматра пореским обвезником).

3. Економски и финансијски критеријум (свако лице које обавља своје економске и финансијске послове у Француској сматра се резидентом, односно пореским обвезником).

Опорезиви доходак

Не постоји општа дефиниција опорезивог дохотка, али се сматра да мора постојати неки степен устаљености. Да би доходак могао да се квалификује као опорезиви, мора да испуни одређене услове:

- да буде доходак глобалног карактера,
- да буде нето доходак,
- да буде на годишњем нивоу,
- да буде доступан (тј. да су порески обвезници у стању да располажу дохотком).

Уопштено, опорезиви доходак је нето резултат свих категорија пореских обвезника. Те категорије су:

- доходак од некретнина,
- пословни доходак,
- приходи од активности које обављају посебни менаџери,
- пољопривредни доходак,

- доходак за рад,
- професионални доходак,
- инвестициони доходак,
- капитални добици,
- племенити метали, накит, уметничка дела, антиквитети, колекционарски предмети,
- друго.

Доходак ослобођен опорезивања

Изузети су следећи дохоци:

- накнада за прековремени рад,
- одређена отпремнина и пензионе компензације,
- доходак запослених студента млађих од 25 година,
- животне ренте,
- дређене врсте капиталних добитака.

Личне олакшице

Личне олакшице односе се на:

- расходе од камата,
- медицинске трошкове,
- премије осигурања,
- донације,
- остале расходе.

Кредити

Порески кредити могу се добити за:

- основне трошкове домаћинства,
- набавку еколошких аутомобила,
- трошкове за бригу о деци,
- претплату за акције одређених малих и средњих предузећа,
- инвестиције у иностране департмане и територијалне колективитете,
- инвестиције у стамбене просторије намењене за рентирање,
- посебне додатке за малолетну децу,
- трошкове вођења домаћинства,
- трошкове школовања,
- улагање у истраживање фондова ризичног капитала,
- улагање у фондове ризичног капитала,
- премију за запошљавање,
- резиденте страних департамана,
- преузимање малих и великих предузећа,
- очување и обнову поверљивих објеката,
- чланство у унији,
- донације,
- смањење ограничења општег пореза.

Стопе

Поступци за обрачунавање пореза на доходак су сложени и биће наведени у даљем раду. Одређене категорије дохотка подлежу паушалном опорезивању, што се односи на:

- одређене врсте камата, за које порески обвезници могу да се одлуче за порез по одбитку,
- капиталне добитке који се опорезују по фиксној стопи,
- одређене врсте ауторских права.

Табела 4 – Стопе опорезивања дохотка за 2011. годину:

Опорезиви доходак (EUR)			Стопа (%)
До			0
5,963	–	11,896	5.5
11,896	–	26,420	14
26,420	–	70,830	30
70,830	–	150,000	41
Преко			45

Формула коју је разрадила пореска управа, која омогућава једноставан обрачун пореза на бруто доходак за 2011. годину:

Вредност I/C (EUR)			Бруто порез
До			0
5,963	–	11,896	$(I \times 0.055) - (327.97 \times C)$
11,896	–	26,420	$(I \times 0.14) - (1,339.13 \times C)$
26,420	–	70,830	$(I \times 0.30) - (5,566.33 \times C)$
70,830	–	150,000	$(I \times 0.41) - (13,357.63 \times C)$
Преко			$(I \times 0.45) - (19,357.63 \times C)$

I – прилагођени укупан приход

C – број „акција” који су резултат примене обрачуна коефицијента за породице

Бруто порез обрачунава се по следећим формулама:

$(EUR\ 10,000 \times 0.055) \times 3 - (327.97 \times 3) = EUR\ 666.09$
или $(EUR\ 30,000 \times 0.055) - (327.97 \times 3) = EUR\ 666.09$

Додатно смањење пореза

За пореске обвезнике чији је порез обрачунат по наведеним правилима, мањи од 960 евра, порез се може обрачунавати по следећој формули:

$$666.09 - \left(480 - \frac{666.09}{2} \right) = EUR\ 519.14$$

Порез на добит предузећа

Сходно територијалном принципу, порез на добит предузећа зависи од природе и извора прихода. Порез се једнако односи и на домаће и на стране компаније, водећи рачуна да се добит остварује у оквиру француске територије. Опорезивање је глобалног карактера, што значи да се опорезују укупни извори дохотка и све категорије пореских обвезника. Пореска шифра обвезника омогућава да рачуноводствени стандарди чине главну тачку за процену пореске основице.

Пореска обавеза ограничава се на добит, која се одређује на основу два метода. Према првом методу, који је заснован на билансу успеха, добит је резултат било које врсте пословања пореских обвезника, укључујући и капиталну добит од продаје основних средстава. Друга метода, заснована на билансу стања, уведена је да би повећала обим пореске основице. Према овом методу добит компаније је разлика између нето вредности на почетку финансијске године и нето вредности на крају финансијске године, смањен за додатне доприносе и повећан за расподелу добити акционарима. Нето вредност представља вишак нето имовине над укупним обавезама предузећа. Значај овог метода је у томе што свако повећање или смањење активе или пасиве утиче на пореску основицу, где је приход искључиво одређен на основу финансијског извештаја (први метод). Дакле, на основу ова два метода, опорезиви приход укључује пословни приход, пасивне приходе (нпр. капитална добит, добит од ревалоризације основних средстава, субвенције, зараде од берзанских трансакција, одрицање од дуга код повериоца и обештећења) који су подложни одређеним променама и изузецима.

Изузети приходи

Најважнији типови изузетих прихода обухватају:

- капиталне доприносе формирања или каснијег повећања капитала,
- 95% домаћих и страних дивиденди под одређеним условима,
- 90% (95% за финансијске године које се завршавају пре првог јануара 2011. године)

од капиталних добитака за учешће у предузећима: пословни приход од страних извора, инвестициони приход страних извора и други типови прихода који су ефективно повезани са одређеним сталним приходима у иностранству, искључени су од пореза на доходак.

Одбици

Општи принципи

За рачуноводствене и пореске потребе, трошкови се морају обрачунавати чим се појави обавеза за плаћањем, не водећи рачуна о датуму конкретне исплате и фактурисања. Пореска шифра обвезника омогућава увид у порезе који су умањени за сврхе пореза на добит:

- територијални економски доприноси и додатни порези,
- порез на плате,
- регистрациона обавеза,
- порез на непокретности и сродни порези,
- порез на занатско образовање,
- социјална сигурност и сродни доприноси,
- доприноси за усавршавање,
- смањење пореза послодаваца који нису испунили минимум фонда зараде за инвестиције,
- порез на превоз у Паризу,
- царине,
- порези по одбитку који падају на терет исплатиоца,
- остали порези мањег значаја.

Количина дивиденди које предузеће дистрибуира не посматра се као умањени трошак.

Стопе

Стандардна стопа пореза на добит је 33%. Поред тога, велике компаније чија корпоративна пореска обавеза превазилази 763.000 евра плаћају социјалну доплату у износу од 3,3% која је додата на корпоративни порез који је прешао 763.000 евра. Дакле, добијена ефективна стопа на том делу је 34,43%. За финансијске године закључене између 31. децембра 2011. године и 31. децембра 2015. године, 5% посебне пореске доплате на корпоративну пореску обавезу наметнута је компанијама које послују са прометом већим од 250.000.000 евра. У том смислу, праг промета компаније не укључује финансијске резултате или ванредне резултате који су остварени ван граница Француске. Порез консолидоване групе примењује се на пореску доплату која се односи на бруто порез на добит компаније без обзира на променљивост стопе (нпр. 15, 19 или 33,33%) након умањења за пренесене губитке, али пре уноса било каквог пореског кредита. Као резултат добијамо ефективну пореску стопу за велике компаније у износу од 36,10%.

Смањена стопа (посебна стопа)

Под одређеним условима смањена стопа од 15% односи се на приходе од лиценцираних патената, патентираних изума и производних процеса који су у вези са таквим патентима и патентираним изумима, иако они чине порезе приватног сектора.

Мала и средња предузећа подлежу порезу на добит по стопи од 15% на првих 38.120 евра профита, а подлежу стандардној стопи за профит већи од тога.

Смањена стопа примењује се за предузећа која остварују следеће услове:

- годишњи промет новца не сме да прелази 7.630.000 евра,
- капитал мора да буде потпуно исплатив,
- најмање 75% акција морају да држе појединци или мала и средња предузећа.

Микро предузећа подлежу посебном режиму опорезивања. Након избора од стране пореских обвезника, месечни и квартални порез по одбитку обрачунава се по стопи од 13% за приходе од продаје робе, а за приходе од услуга обрачунава се по стопи од 23%. Од 1. јануара 2009. године праг је 81.500 евра за индустријске и комерцијалне приходе од продаје, а 32.600 за индустријске и комерцијалне приходе од пословних услуга. Доњи прагови подвргнути су годишњим променама у складу са стопом инфлације.

Непрофитне организације

Непрофитне организације су изузете из опорезивања добити предузећа (једино ако не обављају одређене активности профитног карактера), али подлежу опорезивању по специјалним стопама, где је приход пасивне природе:

- 24% за приходе од закупа, шумарства, и пољопривредног дохотка,
- 15% за дивиденде, без обзира на њихов извор (од 31. децембра 2009. године),
- 10% за приходе од специфичних инвестиција (камате на обвезнице емитоване од 1987. године, дужничке хартије од вредности, специјална блиндирана возила).

Минимални годишњи порез

Правна лица која подлежу порезу на добит обавезана су годишњим паушалним порезом. Минимални годишњи порез (ИФА) одбија се за сврхе корпоративног пореза. Од 2010. године предузећа која имају обрт новца мањи од 15 милиона евра су изузета. Порез је укинут од 1. јануара 2014. године.

Новоосноване фирме ослобођене су плаћања ИФА у року од три године, под условом да је 50% њиховог капитала у облику новца. Компаније чији обрт новца не прелази 300.000 евра ослобођене су овог пореза.

Капитална добит

Дугорочна капитална добит опорезује се по сниженој стопи од 15%. Добици по акционарском учешћу ослобођени су пореза на добит. Међутим, сматра се да паушал од 12% на бруто добит (5% за нето добити остварене у финансијској години која се завршава пре 1. јануара 2011. године, 10% за нето добити остварене у финансијској години која се завршава пре 1. јануара 2012. године) представља несмањујући трошак, додат на опорезиву добит и опорезиван по стандардној стопи корпоративног пореског дохотка.

Дивиденде

По правилу, ниједан порез по одбитку не односи се на резиденте. Међутим, од 18. августа 2012. године наплата од 3% односи се на исплаћене дивиденде домаћих (француских) предузећа и страних фирми које подлежу француском корпоративном порезу на добит.

Камата

Опште је правило да се ниједан порез по одбитку не односи на резиденте. Ипак, финансијске институције су у обавези да примењују порез по одбитку за обвезнице и позајмице које су издате пре 1987. године. Порез по одбитку обрачунава се по стопи од 12% за обвезнице издате пре 1965. године, а по стопи од 10% за обвезнице издате у периоду од 1. јануара 1965. године до 31. децембра 1986. године. Државне обвезнице се не опорезују.

Порез на имовину

Порез на имовину предузећа

Порез на капитал

У Француској не постоји порез на капитал нити порез на пословни капитал. Правна лица, без обзира на врсту непокретне имовине коју поседују у Француској, директно или индиректно, плаћају порез према стопи од 3%, израчунато по тржишној вредности имовине. Порез не обавезује, поред осталих: резиденте ЕУ или компаније које се налазе у земљама са којима Француска има потписан уговор у пореској сарадњи, француске компаније чија непокретна имовина не чини ни 50% укупне имовине и компаније које имају ефективно управљање у Француској.

Изузеци су следећа правна лица:

- међународне организације, стране суверене државе и стране јавне институције;
- компаније које се налазе на француској или страниој берзи;
- пензиони фондови и друге непрофитне организације које се баве пословима филантропског, социјалног, културног или образовног карактера, али под условом да докажу да овакве активности оправдавају поседовање непокретне имовине;
- француске компаније чија непокретна имовина не чини ни 50% укупне имовине;
- компаније које се налазе у земљама са којима Француска има потписан уговор о пореској сарадњи;
- компаније које имају ефективно управљање у Француској.

Специфичан порез за високоризично финансијско и банкарско пословање

Банке и финансијске институције које потпадају под осигуравајући режим монетарног и финансијског кода су обавезне да плаћају одређену таксу од 0,5% (0,25% пре првог јануара 2013. године).

Порез на имовину физичких лица

Француски грађани су у обавези да плаћају порез на имовину без обзира на то у којој држави она налази. Међутим, од првог јануара 2009. године, лица која су постала грађани Француске, а који нису били њени грађани претходних 5 година, подлежу порезу на нето имовину коју су остварили у тих 5 година, али се тај порез не односи на имовину које лице поседује у иностранству. Лица која нису грађани Француске опорезују се само на имовину која се налази на територији Француске. Опорезивање се процењује на основу фискалног промета домаћинства. Лица која живе у браку требало би то да нагласе због обрачунавања укупног пореза на имовину брачног пара.

Пореска основица

Порез на нето имовину појединца односи се на сваку врсту имовине (укључујући и покретну имовину, хартије од вредности, новац, непокретности), која није посебно изузета ако не прелази границу од 1.300.000 евра за 2013. годину. Сва имовина мора бити преведена у тржишну вредност имовине до 1. јануара текуће године. Порез на нето имовину која се обрачунава по општој стопи односи се на имовину вредности до 2.570.000, а имовина која прелази ову вредност се израчунава по посебној стопи. Порески обвезници који инвестирају у мала и велика предузећа у износу до 45.000 евра, имају бенефиције смањења пореске обавезе за 50% од износа уложених средстава. Порез се смањује за 70% за лица која дају поклоне у износу до 50.000 евра образовним институцијама и истраживачким центрима.

Имовина која је потпуно или делимично ослобођена ове врсте пореза је:

- пословна имовина,
- антиквитети, уметничка дела, колекционарски предмети, акције компанија која се поседују овакву имовину,
- књижевна и уметничка ауторска права,
- дрва и шуме,
- пољопривредна имовина у дугорочном закупу,
- пензије.

Стопе

Порез на нето имовину обрачунава се према следећој шеми:

Порез на нето имовину (EUR)		Стопа пореза (%)	
До		800.000	0
800.000	–	1.300.000	0.50
1.300.000	–	2.570.000	0.70
2.570.000	–	5.000.000	1.00
5.000.000	–	10.000.000	1.25
Преко		10.000.000	1.50

Порез на непокретности

Порез на непокретности односи се и на јавна добра и на личну имовину. Порез се плаћа годишње сваког првог јануара.

Закључак

Република Француска протеклих година има проблема због раста незапослености, која је протеклу деценију достигла максималних 10%, као и пораста дуговања, тако да је отплата камата постала друга највећа ставка трошкова државе после образовања. Иако је Француска позната у свету као једна од држава са релативно највишим укупним пореским оптерећењем, нова француска социјалистичка влада покренула је, доласком на власт, нове реформе пореског система, које су подразумевале повећање пореза, како би се повећали јавни приходи и тиме смањио дефицит буџета. Повећање пореза је у највећој мери погодило најбогатије појединце и домаћинства, као и велике компаније и банке.

Управо преко три најважнија директна пореза: пореза на доходак грађана, пореза на добит предузећа и пореза на имовину, настојали смо у презентованом истраживању да се опишемо систем директног опорезивања у Француској. Може се закључити да је порески систем ове земље прилично компликован, са много различитих критеријума одређивања пореских обвезника и износа који подлежу опорезивању, да постоје различити критеријуми по којима се долази до пореских олакшица и ослобођења, што ову проблематику чини комплекснијом.

Остаје да се види да ли ће овакав порески систем донети Француској већу корист или губитак, сходно томе да су према реформи опорезивања многи исказали незадовољство, почевши од Уставног суда, који је одбацио одређене предлоге повећања пореза (нпр. порез од 75% на екстрапрофит), преко организовања демонстрација незадовољног становништва, све до многих познатих личности, који су због начина опорезивања у овој републици напуштали Француску и одрицали се њеног држављанства.

Литература

- [1] Према извору сајта Светске банке: <http://search.worldbank.org/data?qterm=gdp&language=EN&op=>, преузето дана 02.04.2014.
- [2] Према извору: <http://www.gralon.net/articles/economie-et-finance/bourse/article-la-bourse-de-paris---une-institution-depuis-1724-981.htm>, преузето дана 02.04.2014.
- [3] Према извору: <http://www.accuity.com/useful-links/bank-rankings/>, преузето дана 02.04.2014.
- [4] *A Panorama of agriculture and the agri-food industries*, France, 2008, str. 14-17. Преузето са сајта: http://agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/panorama_agriculture_ed2008EN.pdf дана 03.04.2014.
- [5] „*kWh Електропривреда Србије*”, број 430, новембар 2009, стр. 45. Преузето са сајта: http://www.eps.rs/Kwh/broj_430w.pdf дана 03.04.2014.

- [6] Према извору:
http://ceprei.ba/bos/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=12, преузето са сајта дана 03.04.2014.
- [7] Према извору: http://www.dadalos-europe.org/kr/grundkurs_3/etappe_6.htm, преузето са сајта дана 03.04.2014.
- [8] Према извору: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV>, преузето са сајта ОЕЦД Статистички подаци дана 04.04.2014.
- [9] OECD (2010), *Revenue Statistics 2010 – Special feature: Environmental Related Taxation*, OECD Publishing.
- [10] Радичић М., Раичевић Б., *Јавне финансије, теорија и пракса*, ДАТА СТАТУС Београд, 2011. године, стр. 90-91.
- [11] *France – Direct taxes – General government (ESA95)-NCBs*, European System of Central Bank (ESCB), European Commission (Eurostat) and national data.
- [12] Агић Н. Е., *Државно и друштвено уређење*, Универзитет у Сарајеву, Факултет криминалистичких наука Сарајево, 2006, стр. 28.